POMLAD

Motovilec Ljubljanski (Valerianella locusta L.)

1 Avtohtona sorta, zelo okusna, odporen na mraz, bogat z vitaminom C, klorofilom in železom, nepogrešljiv spomladi, tradicionalno s fižolom in bučnim oljem. Sejemo jeseni, pobiramo zgodaj spomladi.

Česen Ptujski spomladanski (Allium sativum L.)

2 Ta avtohtoni česen lahko sadimo spomladi ali jeseni in pobiramo spomladi. Ima drobnejše stroke, zelo močan okus in je primeren za shranjevanje. Sorta Ptujski jesenski pa ima večje stroke, je blažjega okusa in za sprotno porabo.

Češnja Vipavka (Prunus avium L.)

3 Z odlično avtohtono sorto Vipavka je Goriška v preteklosti zaslovela kot sadjarska pokrajina. Že za časa Avstro-Ogrske je slovela po okusu, obliki in trpežnosti za prevoz. Prodajali so jo velikih količinah na mestne trge v Avstriji, preko Varšave vse do Petrograda v Rusiji. Zori že sredi maja.

Radič Tržaški solatnik (Cichorium intybus L. var. foliosum)

4 Je zelo cenjen na Primorskem, kjer prezimi na prostem in ga lahko režemo vso zimo in pomlad, ko ima še mlade, majhne listke. Je polnega okusa, malo grenak. Uspeva po vsej Sloveniji, če ga pozimi zavarujemo. Za rezanje od marca dalje ga sejemo jeseni, sicer pa od aprila dalje.

POLETJE

Bob Videk (Vicia faba L.)

1 Videk je avtohtona sorta iz SV Slovenije. Je odporen na mraz in ga sejemo februarja, v krajih z milo zimo pa že jeseni. Uživamo sveže zrnje in stroke, pa tudi suhega, kot fižol. Videk je odličnega okusa. Bob je zelo zdrava stročnica z veliko vsebnostjo beljakovin in dragocenih mikrohranil.

Čebula Ptujska rdeča (Allium cepa L. var. cepa)

2 Je avtohtona sorta iz okolice Ptuja z izrazitim, a prijetnim – aromatičnim in sladkim okusom. Se dobro suši in skladišči v kleti. Je nepogrešljiv del slovenske kulinarike – za jote, golaže in čebulne osnove.

Visoki stročji fižol Jeruzalemski (Phaseolus vulgaris L. ssp. vulgaris var. vulgaris)

3 Je slovenska avtohtona sorta visokega fižola, odporna in rodovitna. Cveti so nežno rožnati. Oblikuje okusne rumene, ploščate in maslene stroke brez nitk z manjšimi rjavimi semeni. Uporabljamo ga za stročje in zrnje.

Inkarnatka Inkara (Trifolium incarnatum L.)

4 Inkara je avtohtona enoletna prezimna detelja s čudovitimi rdečimi socvetji konec aprila/v začetku maja. Je strniščni prezimni dosevek za pridelovanje zgodnje spomladanske krme in pa za podor/ozelenitev, s čimer izboljšujemo rodovitnost tal.

JESEN

Ajda Čebelica (Fagopyrum esculentum)

1 Ajda je tradicionalna slovenska poljščina, ki uspeva tudi v hladnejših legah, drugod pa je zaradi kratke rastne dobe manj priljubljena. Njena priljubljenost narašča. Avtohtona sorta Čebelica (»Mala čebela«) ima majhne bele cvetove, ki z obilico nektarja privabljajo čebele. Daje dobre donose in je odlična za kašo in moko.

Oljna buča Slovenska golica (Cucurbita pepo L. var. oleifera sin. var. citrulina (L.) Greb. var. styriaca)

2 Je avtohtona sorta te buče z golim semenom, ki je zato zelo praktično za grizljanje, pripravo peciva in stiskanje olja. Surovo in nesoljeno seme je izjemno zdravo. Ta tip buče je bil razširjen že v deželah Avstro-Ogrske.

Oljka Istrska belica (Olea europaea L.)

3 To je avtohtona sorta iz Slovenske Istre z visoko vsebnostjo olja, ki je zelo aromatično, pikantno, rahlo grenko in s svežim okusom po zeliščih, artičokah in oljčnih listih. Je zelo odporna na bolezni in mraz, idealna za ekološko pridelavo.

Navadna hruška Rjavka (Pyrus communis L.)

4 Ta avtohtona hruška je bila nekoč zelo razširjena zaradi svoje odpornosti, skromnih zahtev in dobrega okusa, danes pa je zelo redka. Rjavkasti sadeži so zelo sočni, z masleno strukturo in prijetno sladko-kiselkastim okusom, za takojšnje zaužitje.

ZIMA

Radič Solkanski (ali Goriški) (Cichorium intybus L. var. foliosum Hegi.)

1 Doma v Slokanu mu pravijo sukénski régut in je prava zvezda med radiči za siljenje, saj je zaradi živo rdeče barve in lepe rozete videti kot cvet vrtnice. Sejemo ga poleti, da vzgojimo debele korene, iz katerih pozimi poženejo “vrtnice”. Zaradi zahtevne pridelave je zelo drag(ocen). Z nekaj truda ga lahko vzgojimo sami!

Strniščna repa Kranjska okrogla (Brassica rapa L. var. rapa)

2 Avtohtona sorta, odlična za kisanje. Kisla je zelo zdrava in okusna. Uporabljamo v joti, s fižolom, žganci … Lahko pa grizljamo ali kuhamo tudi nekisano. Sejemo jo julija-avgusta na bolj »revna« tla, na primer po spravilu žit, pospravimo oktobra, jemo pa celo zimo. Repa zrahlja tla, zelenje zaorjemo in s tem »nahranimo« tla.

Belo zelje Ljubljansko (Brassica oleracea L. spp. oleracea convar. capitata f. alba)

3 Ta avtohtona sorta je odličnega, ne preostrega okusa in izredno primerno za kisanje. Kislo zelje iz te sorte je v času Avstro-Ogrske zaradi svoje kakovosti slovelo tudi na Dunaju. Je izjemen lokalni vir vitamina C sredi zime.

Jablana Goriška sevka (Malus domestica Borkh.)

4 Avtohtona sorta iz vasi Seuce v Benečiji. Je bujne rasti in odporna na bolezni. Plodovi so okrogli, svetlo rumeni z rdečimi prižami ali rdeči, in zelo trpežni, v navadni kleti zdržijo do junija. So zelo dobri za predelavo in kot namizno jabolko.